РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вторoк 27-го лютого 1917. Ч. 24. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, February 27, 1917. No. 24.

ПОЛОЖЕНЄ АНҐЛІЇ ДУЖЕ КРИТИЧНЕ.

ВІД ПОЧАТКУ БЛЬОКАДИ НІМЕЦЬКІ ЛОДКИ ЗАТОПИЛИ 177 КОРАБЛІВ НА 430.000 ТОН.

З італійським кораблем „Мінас" потонуло 1.000 жовнірів.

„ПІДВОДНІ ЛОДКИ ПРИНЕСУТЬ ПОБІДУ", ЗАЯВИВ ПРЕЗИДЕНТ НІМЕЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

АНҐЛІЯ У ВЕЛИКІЙ НЕБЕЗПЕЦІ.

ЛОНДОН, 23. лютого. — **В анґлійськім парляменті послів президент кабінету, Ллойд Джордж, виголосив нині півторагодинну бесіду, представляючи теперішне грізне положенє Анґлії і подаючи способи, які є конечні, аби грозячу небезпеку усунути.**

„Ніколи дотепер", говорив Ллойд Джордж, **„Анґлія не стояла так лихо зі засобами средств поживи, як від теперішну хвилю. Небезпека грозить велика і тому нарід мусить знати правдивий стан річи.**

„Є три ріжні способи, щоби усунути небезпеку. Перше: при помочи фльоти старати ся знищити підводні лодки. Друге: будувати як найбільше торговельних кораблів. Трете: обмежити спроваджуване зза границї не конче потрібних артикулів поживи і старати ся, о скільки се є можливе, піднести власну продукцію средств поживи".

Способи, якими належить поборювати підводні лодки, належать до департаменту маринарки. Президент висказав надію, що найдуть ся способи, аби зробити підводні лодки нешкідливими.

Але прочі два способи обходять, як се заявив Ллойд Джордж, цілий анґлійський нарід. Цілий нарід мусить пізнати небезпеку і разом співділати над її усуненєм.

„Число наших кораблів", говорив дальше президент, **„на початку війни заледви нам вистарчало. Але від сего часу запотребоване кораблів сильно змогло ся. На один мілїон тон кораблів мусїли ми відступити Франції, а велике число призначити до транспортів для Росії й Італії. Крім того велика часть наших кораблів впала жертвою підводних лодок.**

„Ми мусимо старати ся о побільшенє числа кораблів. Недавно тому французький посол просив о більше кораблів, також і посол італійський предложив таку-саму просьбу".

Президент вказав відтак, що кораблї в перший мірі мусять служити для транспортів, які є конечні для військових цілий. Тому треба з одної сторони старати ся про побільшенє торговельної фльоти, з другої знова сторони обмежити до можливих границь спроваджуванє ріжних не конче потрібних артикулів і средств поживи. Відтак вичислив президент роди товарів, яких спроваджуванє зістало зовсїм заборонене або яких спроваджуванє обмежено до певних границь.

Вкінци візвав президент цілий анґлійський нарід, щоби звернено пильну увагу на піднесенє власного хлїборобства, аби в сей спосіб увільнити Анґлію від злишного спроваджуваня средств поживи із заграницї.

На засїданю парляменту були присутні Борден, президент Канади, Масей, президент Нової Зеляндії і богато дипльоматів з держав аліянтів.

НА МОРИ:

ВІД 1. ЛЮТОГО ЗАТОПЛЕНО 177 КОРАБЛІВ НА 430.000 ТОН.

На підставі анґлійських звітів втрати від часу проголошеня бльокади представляють ся, як слїдує:

В днях від 1. до 22. лютого затоплено	151	кораблів	на	366.940	тон.
Дня 23. лютого затоплено	13	кораблів	на	29.517	тон.
Дня 24. лютого затоплено	10	кораблів	на	25.425	тон.
Дня 25. лютого затоплено	3	кораблї	на	8.209	тон.
Разом затоплено	**177**	**кораблів**	**на**	**430.091**	**тон.**

З того числа припадає **на воюючі держави 127 кораблів** (між тими 109 анґлійських) і **50 кораблів на держави невтральні.** (Злучені Держави втратили доси 2 кораблї).

В 23. ДНИ БЛЬОКАДИ ЗАТОПЛЕНО 13 КОРАБЛІВ НА 29.517 ТОН.

НЮ ЙОРК, 23. лютого. — На підставі звітів анґлійських і француських жертвою бльокади впали отсі кораблї:

„Атос", 12.644 тон, француський;
„Белжір", 4.588 тон, анґлійський;
„Аделїна", 3.945 тон, еспанський;
„Ватфілд", 3.012 тон, анґлійський;
„Дораворе", 2.760 тон, норвеський;
„Інверколд", 1.416 тон, анґлійський;
„Сан Мікеле", 583 тон, італійський;
„Ейп", 464 тон, анґлійський;
„Джіованні П.", 105 тон, італійський;
„Монарк", ? тон, ? ;
„Емерсі", ? тон, ? ;
2 кораблї рибацькі.

Разом 13 кораблів на 29.517 тон.

В 24-ТІМ ДНИ БЛЬОКАДИ ЗАТОПЛЕНО 10 КОРАБЛІВ НА 25.425 ТОН.

ЛОНДОН, 24. лютого. — Нині надійшли вісти про затопленє отсих кораблів:

„Нордердік", 7.166 тон, голяндський;
„Якатра", 5.373 тон, голяндський;
„Троджен Прінс", 3.196 тон, анґлійський;
„Лонгерст", 3.053 тон, анґлійський;
„Бенефішент", 1.963 тон, анґлійський;
„Бленгайм", 1.143 тон, норвеський;
„Ґастерлянд", 1.091 тон, голяндський;
„Ґренадір", 1.004 тон, анґлійський;
„Скрім", 727 тон, норвеський;
„Алїсе", 709 тон, норвеський.

Разом затоплено 10 кораблів на 25.425 тон.

Крім того торпедовано 4 голяндські кораблї: „Менадо" (5.874) тон), „Бандоінґ" (5.851 тон), „Зандік" (4.189 тон), „Емлянд" (3.770 тон); разом 19.684 тон. Сї кораблї зістали ушкоджені, але є надія, що допливуть до пристани.

В 25-ТІМ ДНИ БЛЬОКАДИ ЗАТОПЛЕНО 3 КОРАБЛЇ НА 8.209 ТОН.

ЛОНДОН, 25. лютого. — Нинїшний звіт доносить про затопленє трох дальших кораблів:

„Дороти", 3.806 тон, анґлійський;
„Ізер", 2.160 тон, анґлійський;
„Фалкон", 2.243 тон, анґлійський.

Разом 3 кораблї на 8.209 тон.

ДВІ ПІДВОДНІ ЛОДКИ ЗАТОПИЛИ 21 КОРАБЛІВ.

БЕРЛІН, 25. лютого. — Німецькі підводні лодки продовжають без перестанку свою роботу на мори і число їх жертв з кождою годиною поспішно зростає.

Нині оголошено урядово, що дві підводні лодки, які повернули до пристани, затопили від початку бльокади 21 кораблів; між тими було 11 кораблів з воєнними матеріялами й амуніцією, 2 кораблї зі средствами поживи для Анґлії й Франції і 8 кораблів побережних.

В найблизших днях надіють ся повороту й прочих підводних лодок, згляднo їх звітів. Всї ожидають нетерпеливо урядового звіту про успіхи підводних лодок за цілий місяць бльокади, які як сего загально надіють ся, будуть значно більші ніж се подали дотеперішні анґлійські звіти.

З КОРАБЛЕМ „МІНАС" ПОТОНУЛО 1.000 ІТАЛІЙСЬКИХ ЖОВНІРІВ.

БЕРЛІН, 23. лютого. — Німецька адміралїція оголосила урядовий звіт про затопленє італійського корабля „Мінас", який віз транспорт війска до Солуня. **З кораблем потонуло около 1.000 італійських жовнірів.**

Урядовий звіт звучить:

„Німецька підводна лодка затопила дня 17. лютого на Середземнім мори 2.854-тоновий італійський корабель „Мінас". На кораблн находило ся поверх 1.000 жовнірів, величезна скількість амуніції і 3 мілїони марок золота. Лише двох людий вдало ся виратувати".

—o—

НІМЕЦЬКИЙ КРУЖЛЯК ЗАТОПИВ ДВА АНҐЛІЙСЬКІ КОРАБЛЇ НА ІНДІЙСЬКІМ ОКЕАНЇ.

ТОКІО (Японія), 24. лютого. — **Телеграми доносять, що німецький зоруджений корабель появив ся на Індійськім океанї і затопив два анґлійські торговельні кораблї.**

Друга телеграма доносить, що японське міністерство маринарки вислало на Індійський океан кілька воєнних кораблів, щоби зловити німецький кружляк.

(На Індійськім океанї оперував з початку війни, у вересни 1914 р., славний німецький кружляк „Емден", який коло побережа Індій затопив був три анґлійські кораблї. По знищеню „Емдена" плавба на Індійськім океанї відбувала ся без перешкоди. Є здогади, що новим німецьким кружляком на Індійськім океанї є правдоподібно один із тих, які з початком місяця січня оперували коло берегів Бразилії).

—o—

„ПІДВОДНІ ЛОДКИ ПРИНЕСУТЬ ПОБІДУ", — ЗАЯВИВ ПРЕЗИДЕНТ НІМЕЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

БЕРЛІН, 24. лютого. — Президент німецького парляменту, Кемпф, отворив в четвер засїданє промовою про загальне воєнне положенє.

„Ми зближаємо ся — говорив у своїй промові президент Кемпф — очевидячки до кінця великої війни народів. Німецький цісар враз зі своїми союзниками великодушно простягав руку до згоди. Однак противники у своїй зарозумілости з кпинами відкинули мирові предложеня. Тому нині Німеччина вхопила за оруже, якого буде уживати безоглядно, оруже, викуване з її енерґії і технїки.

„У великих поважних часах, серед яких жиємо, ми є тої гадки, що не зложимо скорше сего оружа, доки не осягнемо цїли сеї війни: забезпеченя нашої свободи і нашої вітчини. В тій хвилї, в якій ми вступаємо до послїдного рішаючого бою, шлемо вдячні привіти нашій гордій армії, нашій гордій маринарці, нашим незрівнаним підводним лодкам і їх хоробрим залогам, шлемо привіт нашим досьвідченим вождам, які дали докази своїх спосібностий у боротьбі на суши і на мори. Привіт шлемо цїлому нашому народови, котрий помимо всїх трудностий без впину працює для цїсаря і держави, для свободи нашої вітчини і наших краів".

Коли президент згадав про підводні лодки, довготриваючі оплески перервали його бесїду.

Надіють ся, що найблизшого вівтірка канцлер Бетман-Гольвеґ виголосить в парляментї промову про теперішне полїтичне і воєнне положенє.

УСПІХИ НІМЕЦЬКОЇ БЛЬОКАДИ ЗРОБИЛИ У ВАШІНҐТОНІ ВЕЛИКЕ ВРАЖІНЄ.

ВАШІНҐТОН, 24. лютого. — Висші полїтичні і військові круги американські слїдять уважно перебіг акції німецьких підводних лодок.

З кождим днем сильно зростаюче число затоплених кораблів викликує велике вражінє. На підставі великих успіхів німецьких підводних лодок заключають, що Анґлія не була всилї найти средств оборони перед тим новим оружем Німеччини. Дотеперішні успіхи підводних лодок перейшли всї сподіваня.

Вчерашну промову анґлійського президента Ллойда Джорджа вважають за несподіване і отверте признанє ся, що Анґлія і її союзники зазнали трох тяжких невдач:

1. Неспосібність анґлійської адміралїції виступити успішно проти акції підводних лодок. Анґлія не має ані відповідних ані достаточних средств, щоби охоронити торговлю свою і своїх союзників.

2. Анґлії грозить голод. Довіз средств поживи з кождим днем малїє, а бран поживи, а вслїд за тим голод з кождим днем зростає.

3. Є правдоподібним, що Анґлія, яка живить майже всїх своїх союзників, небаром не буде всилї доставити своїм власним військам потрібних средств.

Деякі військові знавцї добачують в промові Ллойда Дорджа приготовлюванє анґлійського народу на загальну невдачу, а може й крізу, яку може принести остаточний вислїд війни.

—o—

7 НАЙБІЛЬШИХ КОРАБЛІВ ПРИЗНАЧУЄ АНҐЛІЯ ДО ВОЖЕНЯ ЖИВНОСТИ.

НЮ ЙОРК, 24. лютого. — **З Анґлії наспіла вістка, що анґлійське правительство постановило в найблизшім часї ужити 7 найбільших кораблів до транспортованя средств поживи з Америки до Анґлії, щоби її ратувати від голоду.**

До перевоженя средств поживи мають бути призначені отсі кораблї: „Аквітанія" (40.000 тон), „Мавретанія" (35.000 тон), „Невратанія" (40.000 тон), „Белджієнленд" (38.000тон), „Олимпік" (45.000 тон), „Френс" (30.000 тон) і „Парі" (40.000 тон); **разом 7 кораблів на 268.000 тон.**

Висше згадані кораблї є придїлені тепер до воєнної фльоти і служать до перевозу війск.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

СОЮЗНІ ВІЙСКА ВІДБИЛИ НАПАД МОСКАЛІВ В КАРПАТАХ.

БЕРЛІН, 25. лютого. — Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„АРМІЯ КН. ЛЕОПОЛЬДА: На сїм фронтї не зайшли жадні зміни.

„АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА: Напад російських війск в околиці Татарова (в Карпатах) ударемнено.

„АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: Здовж Серету і Дунаю відбуваєть ся лише перестрілка артилерії".

ТАЄМНИЧЕ ЗНИКНЕНЄ РОСІЙСЬКОГО ҐЕНЕРАЛА АЛЕКСІЄВА.

БЕРЛІН, 25. лютого. — **Бувший шеф російського штабу, ґенерал Алексієв, який останної осени був головним команданом північної російської армії, пропав десь без слїду.**

Сю вістку подали телеґрами зі Стокгольму на підставі вістий, одержаних з Петроґраду.

Де подів ся ґен. Алексієв, се покриває покищо глибока тайна. Від двох місяців нема в звітах найменьшої згадки про ґен. Алексієва. Він не брав також участи у воєнній нараді аліянтів, яка недавно тому відбула ся в Петроґраді. Коли підчас бенкету, уладженого в честь представників союзних держав, анґлійський лорд Мілнер і француський ґенерал Кастельно, просили, аби їм представити ґен. Алексієва, заявлено їм, що се є „з технїчних причин" неможливе.

Про його таємниче зникненє кружать ріжні вісти.

—o—

ЗА ЦАРГОРОД БУДУТЬ ТУРКИ БОРОТИ СЯ ДО ПОСЛЇДНОГО.

ЛОНДОН, 17. лютого. — **Туреччина буде бороти ся до послїдного, щоби недопустити ворогів до загарбаня Царгороду.** Таку заяву зложив новий турецький великий везир, Талаат Бей.

Новий турецький президент кабінету, Талаат Бей, зложив в парляментї в нагоди його отвореня отсю заяву:

„Розпочинаємо працю в повній сьвідомости тяжкої відповідальности, яку ми на себе переймаємо. Наша держава, яка все була виставлена на зовнїшні трудности, найшла ся в примусовім положеню поносити такі жертви, яких в минувшині ніколи не поносила.

„Наші вороги виявили свої змаганя, щоби нас виперти в глибину Азії, проганяючи нас з Царгороду і з Дарданелів. Сю небезпеку зі сторони ворогів усунули наші хоробрі війска, приневолюючи неприятеля до утечі з Дарданелів. **Нашою відповідю на погрози ворогів буде се, що ми ніколи не уступимо з Царгороду, як довго позістане хоч один син Туреччини.**

„В сїй величезній боротьбі позістанемо в дружних зносинах з нашими хоробрими і побідними союзниками, доки не змусимо наших ворогів, аби вони признали нам право до істнованя. Отсе є нашою цїлию".

Парлямент висказав одноголосно своє повне довіре до правительства.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
Published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

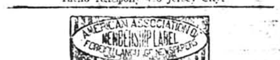
За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 478 Jersey City.

За всї оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертаєть ся.

З біжучої хвилї.

Зі Львова доносять до польських часописий:

Українцї починають тепер знова робити заходи, чи не дало би ся створити українське військо, початок котрого зорганізовано ще з вибухом війни яко батальон Українських Січових Стрільців. Той батальон був на фронтї в часї останної російської офензиви. Українські політики робили від давна заходи, аби розширити ту початкову формацію. Тепер Українська Боєва Управа видала відозву, взиваючи до працї над побільшенєм батальону Стрільців.

У відозві говорить ся:

Ріжні перешкоди при утвореню українського леґіону говорять яскраво про його безмірно велике значінє для нас і для нашої народної справи. А чим гірше стаєть ся загальне положенє української справи і народу, чим холоднїйше відносять ся до нас инші чинники, чим дальше відсуваєть ся здїйсненє наших надій, тим більші мусимо робити стараня, аби нашу воєнну готовість і наші народні сили удержати на відповідній висотї.

Війна ще не скінчена, ще половина східної Галичини і цїла майже Буковина находить ся в руках Росії. Не час бавити ся в пророцтва, що принесе нам конець війни. Але навіть під найтяжшими ударами і серед найбільших розчаровань не можемо дати собі вирвати з рук оружа, котрим боронимо нашу справу. Не можемо допустити, аби незалежні від нас околичности зіпхнули нас зі сцени боротьби о нашу будучність. Длятого Українська Боєва Управа уважає за конечне ужити всїх способів для збільшеня леґіону Українських Січових Стрільців і звертаєть ся до суспільности о поміч в тих заходах.

Будапештенська мадярська часопись „Аз Ешт" доносить, що австрійський парлямент буде скликаний в половинї мая. Рівночасно доносить, що **полагодженє справи автономії Галичини відложено на повоєнний час.**

„Аз Ешт" доносить також, що нїмецькі партії, які старали ся виключити галицьких послів з парляменту, улягли арґументам премієра Клям-Мартініца і тимсамим галицькі посли візьмуть участь в маєвій сесії парляменту.

Часопись „Ді Скрентон Републікан" (ч. 48, з 24. лютого б. р.) пише:

Павло Крат з Пітсбурґа через свого адвоката П. С. Чемберса вніс вчера скаргу до американського суду на Руский Народний Союз.

Ходить чутка, що Руский Народний Союз, завдяки політицї о. Ардана і редакторів „Народної Волї", буде мати небавом більше судових розправ. Не знати, що скажуть на се члени Руского Народного Союза, коли гроші, зложені на посмертне, пійдуть на процеси, спричинені брехнями і лайками о. Ардана і його несовісних співробітників.

Московське „Русское Слово" (ч. 802, з 13. січня б. р.) містить телеграму з Києва, в якій доносить про упадок російської чорносотенної ґазети „Кіевъ". „Русское Слово" пише:

З днем 14. січня умирає звичайною смертию місцева (київська) чорносотенна ґазета „Кіевъ", яка занимала ся систематичним цькованєм городської думи, суспільних орґанізацій і визначних поступових діячів, а також грубою лайкою на адресу Поляків, Українців і Жидів.

Готовмо ся до „Українського Дня".

Вже в останнім числї нашої часописи подали ми до відома нашого загалу радісну вістку, що конґрес одноголосно ухвалив резолюцію в справі „Українського Дня". Ухвалена конґресом резолюція буде предложена до підпису президентови Вілсонови. Маємо повну надію, що й президент Вілсон корисно полагодить сю справу.

* * *

З огляду на те реченець, який дїлить нас від „Українського Дня", є вже недалекий (пороблено стараня, аби „Український День" відбув ся **дня 21. цьвітня**, то є в першу суботу по нашім Великодни), тому обовязком нашого загалу вже від тепер розпочати приготованя до „Українського Дня". Від працї і доброї волї нашої суспільности буде залежати, скільки вможемо використати сю нагоду і яку поміч вможемо дати нашим братям у старім краю. Останні листи зі старого краю і від засланих на Сибір приносять щораз сумнїйші вісти. З кождим днем їх положенє стає гірше. Тому є нашим сьвятим обовязком доложити всїх сил і трудів, щоби хоч з нагоди „Українського Дня" прийти з більшою помочию для нещасних жертв страшної війни.

Першою і найконечнїйшою річию є належите зорґанізованє місцевих комітетів по всїх місцевостях, в яких мешкають наші люди. Від працї місцевих комітетів буде залежати цїлий успіх „Українського Дня". Тому є обовязком всїх наших сьвідомих людий приступити **безпроволочно** до орґанізованя місцевих комітетів. В сїй працї повинні взяти участь усї, без ріжницї на свої політичні чи партійні переконаня. Цїлию „Українського Дня" є зібрати як найбільшу поміч для наших братів. Не припускаємо, аби могли найти ся такі одиницї, котрі і в сїй справі розпочинали би яку кириню.

В склад місцевих комітетів повинні війти всї місцеві українські орґанізації. Головною задачею комітетів є обчислити свої сили і постарати ся, аби до збираня жертв запросити як найбільше число наших людий.

На день 27. лютого головний уряд „Української Ради" скликує окреме засїданє в справі „Українського Дня". **Предметом нарад буде одноцїльне переведенє цїлої акції.** Всї близші інформації в справі основаня місцевих комітетів і всїх справ, які стоять в безпосередній злуцї зі справою уладженя „Українського Дня", будуть ще сього тижня подані до відома нашого загалу. Задачею „Української Ради" буде по змозї як найбільше улекшити працю місцевим комітетам.

Отсим звертаємо ся до цїлого нашого загалу з горячою просьбою, доложити всїх своїх старань і трудів, аби „Українському Дневи" запевнити як найгарнїйший успіх. Ми віримо, що цїла наша суспільність стане до працї як один муж.

Великі битви положать війнї конець.

(Після американського кореспондента Освальда. Ф. Шітте).

В найблизших шести місяцях відбудуть ся найбільші битви на суші і на морі. Нїмецькі воєнні знавцї є тої гадки, що є велика можливість, що ті битви положуть конець сьвітовій війнї.

Боротьба підводних лодок, яку вважають вповнї успішною, буде мати чималий вплив також і на воєнні операції на суші, де обі сторони приготовляють всї свої сили до весняних наступів. Зима кінчить ся. І щораз більше зближаєть ся хвиля, в якій сьвіт довідаєть ся, де відбудеть ся рішаюча битва в 1917 роцї і котра сторона її розпічне.

Зразу здавало ся, що аліянти будуть могли розпочати на весну наступ на західнім фронтї, але нинї є вже деякі сумніви щодо сеї справи. Боротьба підводних лодок стоїть їй на перешкодї. Через те й положенє армій Гінденбурґа є кориснїйше.

В міру сего, як морози і снїги уступають, зростає чинність на всїх боєвих фронтах. Часті напади поменьших відділів і патруль мають на цїли засягнути можливо точних вістий про сильні або слабі сторони свого противника. Від полонених довідують ся про розклад і рух сил неприятеля.

Через останних шість тижнів морози не позволяли нї на східнім нї на західнім фронтї переводити воєнні операції на більший розмір. Тепер днї є вже теплїйші, але ночі все ще дуже холодні. Годї сказати, коли надійде така погода, що позволить на переведенє дїйсного наступу. Весняне болото може робити нераз більші трудности чим великі морози. Тому на заходї не можна скорше надїяти ся більших воєнних операцій, як від початку цьвітня, а може навіть і пізнїйше, коли би весна була дуже дощева.

На російськім фронтї наступ є можливий навіть з кінцем марта, користаючи з того, що земля ще замерзла. Але се не конче безпечне, бо може зайти випадок, як в минувшім роцї, що земля скоро розмерзла ся і перемінила ся в бездонне болото. А такий стан триває нераз і до місяця червня.

Де розпічнеть ся великий весняний наступ, се покриває велика тайна, хоч богато річий вказує на те, що останний рішаючий бій відбудеть ся на західнім фронтї. Для аліянтів тепер лише західний фронт може мати значінє. **Хоч Москалї, як здаєть ся, нагромадили нові резерви, однак правдоподібно їх засоби в артилєрії й амуніції не позволять їм на переведенє якогось більшого наступу. Румунська кампанія, яка тривала до пізного сїчня, коштувала Росію величезну скількість воєнних матеріялів. Нинї довіз воєнних матеріялів через Архангельск є відтятий, а транспорти через Владивосток і Сибір, здаєть ся, не зможуть покрити всїх запотребовань російської армії.**

Бльокада, яка обнимає також і Середземне море, унеможливила аліянтам переведенє більшого наступу в Македонії. Вона унеможливила також довіз амуніції до Італії. На обох фронтах, італїйськім і македонськім, вважають воєнні знавцї якісь більші воєнні операції майже за виключені.

Все вказує на те, що аліянти громадять на західнім фронтї (у Франції) всї можливі сили в людях і матеріялах. Але й тут боротьба нїмецьких підводних лодок не буде без значного впливу. Вона може вплинути в першій мірі на значне опізненє сподїваної офензиви аліянтів. Подібно як минувшого року наступ Нїмців на Верден спричинив опізненє наступу аліянтів над Сомою, на тесаме заносить ся й в сїм роцї. Французи мають великі засоби амуніції, але дасть ся відчувати брак людий. Анґлїйцї мають богато і людий і амуніції, але мусять все те перевозити через небезпечний канал.

Чи Нїмцї чи аліянти перші розпічнуть наступ, се залежить від головних командантів обох воюючих сторін. Історія 30-місячної війни учить, що Нїмцї будуть старати ся задержати і в сїм роцї ініціятиву у своїх руках, бо сторона, яка зачинає наступ, вибирає поле битви і часто нївечить всї пляни противника.

Нюйорський цареславний „Свѣтъ" (ч. 6, з 22. лютого б. р.) помістив рецензію зі славянського віча, яке відбуло ся в Пітсбурґу. (Гляди сторона 5-та нинїшної „Свободи").

„Русско-Американскій Православный Вѣстникъ", згадуючи про промову батюшки Николина, пише:

Послѣ того говорилъ о. Ал. Николинъ. Онъ извѣстный ораторъ на цѣлую околицу такъ перенялъ публику своими словами что рукоплесанію не было конца. Наибольше рукоплесаній сыпалося тогда, когда онъ сказалъ, что той часъ уже не далеко, якъ русскій козакъ появится въ Берлинѣ и своими копытами забрыкаетъ по Берлина тротуару.

Тимчасом „Свет" згадуючи про промову батюшки Николина, пише:

Наибольше рукоплесканій сыпалося тогда, коли онъ сказалъ, що той часъ уже не далеко, якъ русскій козакъ появится въ Берлинѣ.

Видно, що навіть орґан цареславної місії в Америцї встидаєть ся промови свого „апостола", коли нїчого не пише про „козаків з копитами", про яких згадував у своїй промові батюшка Николин.

РОДИМЦЇ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦЇ!

ПЕРЕД ОСУД НАРОДУ.

I.

Право і обовязок оборони.

Хоч великий тепер історичний момент і на сей час повинні були притихнути усї внутрішні спори між українським громадянством в Америцї, мимо сього ми є сьвідками зовсїм противного явища. Рік вже доходить, відколи мала горстка несовісних людий в Америцї почала правдиву оргію напастий, клевет, ґазетярських розбоїв, безпощадного нищеня деяких загально звісних одиниць, а серед них найбільше дістало ся і дістаєть ся менї.

„Відважна клевета все хоч трохи знеславить чоловіка" — каже латинська пословиця — тимбільше, коли оклеветаний чоловік мовчить. І я мовчав протягом року на словні і письменні напасти-клевету, однак тепер рішив ся хоч в дечім боронити себе і справи — з моєї точки погляду.

Коли я беру ся до оборони, то я з гори приготований на нові напасти і ще гірші клевети. Тверджу се на основі обсервації. Коли по моїм приїздї до Америки я став предметом безпощадних напастий зі сторони „висше поставлених" осіб, то на мою оборону нїхто не відважив ся. Колиж я сам по якімсь часї взяв ся за оборону і справи і себе самого, то одна частина суспільности піднесла крик проти мене і ще дотепер твердить, неначе би я був напасником — лише за те, що я мав відвагу боронити ся!

Останними часами ми є сьвідками иншого подібного явища: Одна ґрупа нападених людий, а саме головний уряд Українського Народного Союза і деякі сьвященики відважили ся станути в своїй оборонї і в оборонї справи перед напастями, то за те зі сторони „наймудрійших" Українців в Америцї посипались навіть погрози. Зміст їх: „Як ви сьміли нападати на безборонних заслужених людий" — хоч сї „безборонні", „заслужені" люди були якраз безпощадними напасниками. І тому я маю повну надію, що і мене не мине страшна лють великих мудрагелів за те, що я маю відвагу заслонити ся перед дальшими ударами.

Однак я мимо сього поставлю тутки питанє до українського громадянства:

Яка є причина, що в Америцї вільно одній горстцї людий нападати без найменьшої основи цїлими місяцями на других людий і за се їм не спаде анї волос з голови — противно, вони находять ще й поперте в деяких навіть інтелїґентних кругах — і чому сї напасники мають той привилей, що кожду оборону зі сторони покривджених уважаєть ся за кривду для напасників?

Заки приступлю до самої річи, хочу пояснити, чому я уважаю оборону за конечну річ.

Коли мої противники почали безпощадне нищенє мене, я думав, що вони скоро наситять ся моєю кровю. Міжтим минає більше ніж рік, а їм не досить того, що мене зломили фізично, але вони ще жадні моєї голови. Їх безличність росте щораз більше і тому час проти неї виступити.

Напасти вампирів не обмежують ся на менї, але обіймають щораз то більше число осіб, а дальше і цїлі круги зрілого громадянства, а ще далї їх клевета звернена в деяких випадках проти цїлого українського руху.

В парі з клеветою йде великий розклад в українськім національнім таборі, захитанє ідейних патріотів і видвиганє на сьвітло денне непевних, мало кому донедавна відомих людців. Чесні люди не мають вже сил бороти ся з терористами і уступають перед низкими інстинктами розбішеного шумовиня суспільности.

Вороги українського національного руху, які слїдять наше житє тут в Америцї, тїшать ся з межиусобиць, стають то по однїй то по другій спорячій сторонї і в тїй братовбийчій боротьбі хочуть бачити незрілість українського народу до самостійного житя на свободї.

Та ще є й инші причини, які оправдують оборону. Бо оборона є не лише дозволена, але і наказана. І тому навіть злочинцї, яких чекає кара смерти, дістають оборонців з уряду. В природї бачимо, що кожде живе єство боронить ся, навіть найменьший хробачок, притиснений, веть ся і хоче ратувати своє житє. Найгірший чоловік мусить мати якусь добру прикмету, тож може і менї вдасть ся знайти хоч один арґумент на мою оборону. — Богато моїх особистих прихильників домагаєть ся моєї оборони, а майже усї читачі „Свободи" цїкаві знати, чи дїйсно бувший співробітник їх ґазети є такий страшний злочинець, яким його представили майже всї українські часописи.

Засада каже: „Треба вислухати і другу сторону". Тому, коли від року мене обвинувачують публично, я раз мушу виступити з публичною обороною. Оборона є людською річию. Навіть великі мужі: герої, письменники, полїтики, поети боронять ся, а деколи публично жалують ся перед суспільностию на заподїяну їм кривду. Тому нехай вільно буде і менї йти тоюсамою дорогою, тимбільше, що менї вже не стає сил дальше терпіти.

Кромі оборони я хочу подати події і факти, які збули ся таки за наших часів, а на які наш нарід не звернув належної уваги. Сї події я хочу подати у відповіднім осьвітленю. Се є не лише потрібне, але конечне. Треба тямити, що теперішний час се епохова хвиля в житю нашого народу і будучі історики будуть пильно слїдити за всїми проявами народного житя, щоби будучі ґенерації могли витягнути відповідну науку для себе. Тому треба дати історикови нагоду винайти безсторонну правду, а се можливе лише тодї, коли він прочитає голоси обох сторін.

Моїм бажанєм є писати без гнїву і ненависти. Однак кождий читач зрозуміє, що менї тяжко бути безсторонним, тому, що мене болять рани, задані менї моїми противниками і тому серед болю часто дасть ся почути стогін. Се однак є природна річ і тому нїхто не може сьому дивувати ся.

Я допускаю, що мої противники видумають якесь нове землетрясенє, щоби відвернути увагу загалу від моєї оборони. Вони піднесуть крик, що „австрійський аґент" дістав нових 1000 долярів за отсе писанє; вони будуть накликати увесь сьвіт, що ось то між Австрією і Америкою вже є війна, і що американське правительство готово арештувати кождого, хто буде читати статі „австрійського аґента". Вони не цофнуть ся навіть перед денунціяцією. Вони видумають якусь нову „зраду" в українськім таборі і кинуть цїлу сфору гончих псів по вічах, щоби підбурити найнизші інстинкти безкритичної юрби. Розкричать, що ось-ось вулькан вибухне і поглотить цїлу Україну і тому одиноким ратунком для України є: зглaдити зі сьвіта мене, яко „платного австрійського аґента" і найбільшого ворога України. Коли нарід сього не зробить, то „щезне Україна".

Мимо тих всїх страхів я маю відвагу просити український нарід в Америцї о поблажливість для мене і о перечитанє слїдуючих кількох статий в „Свободї".

Др. Семен Демидчук.

Володимир Сиротенко.

СТАРОКРАЄВИЙ ЛИСТ.

„Терплю, кріплюсь, — прощайте, люди!
До війска скоро я пійду,
Де менї тяжко жити буде,
Де всю терпіти-му біду.
Я буду там болїть душою
І не питати-муть мене,
Чого я вяну, що зі мною...
Там все чуже, там все сумне!
Людий там щирих не побачу
І не полюблю я нїкого;
Не раз я гірко там заплачу,
Та не полекшає від того.
Коли віднимуть в мене волю
І буду я в чужих руках,
Тодї не зроблю я нїколи
Того, що мати-му в думках.

Мундур надїну — скажуть люди
Болючу лайку: „Ти — Москаль!"
І зразу стисне мої груди
Велика, тяжкая печаль.
Сором, лайку, зневажаня
І все я буду там терпіть;
Сховавши в серцї всї бажаня,
Я буду жить, аби лиш жить.
Та ще й не все: Тодї я мушу
Свого-ж Українця вбивать, —
Я йому горло перекушу
І буду трупом гидувать.
Прощай, жите веселе, тихе,
Мене до бою поженуть.
Терплю, кріплюсь, приходить лихо, —
Прощайте всї! Мене вже ждуть"...

Ню Йорк, 11. лютого 1917.

Василь Білинський.

Доля сибірських бранців.

(Дальше).

В Росії я переконав ся наглядно про одно, а іменно, що **російський уряд — се найбільше проклятє людскости, се верх цинїзму і злодійства** — якого хочете. Голосом вопіючим до неба і відомим цілому культурному сьвітови — се славетні російські санітарні відносини серед бранців. Люди сі, мов мухи, гинуть цілими масами, підчас коли „русскі" власти, мов дикуни, преспокійно сьому приглядають ся. Я був в Омску до 3. січня 1915 року і за той час, від початку війни, вмерло **зпомежи 20 тисяч полонених 3 тисячі**, ні більше ні меньше, на ріжні заразливі недуги, як тиф, дифтерія, сухоти і т. п. Спитаєте ся: чому? Відповідь ясна. Уряд не держить полонених в чистоті, не дає лїкарських сил, нї лїкарств, нї не робить найменьших старань о поліпшенє мешканя, їди, одежі, одним словом: всього того елементарного, чого і найгірша собака потребує. Чиж то не є злодійство, **що в кріпости, між офіцирами, сидїло дурно 30 досьвідчених лїкарів і стільких студентів медицини, яким недозволено було працювати серед своїх полонених? Чиж не треба бути визутим зі всяких людських почувань, аби відмовити американській делєґації Червоного Хреста нести поміч хорим невільникам?** А на се тамошний ґенерал-ґубернатор Сухомлїнов, брат бувшого міністра, здобув ся, навіть без подання причини, хиба, що се вороги, бо „проти нас воювали". Власне тут мене дивує, що мимо московського патріотизму всеж таки самі Москалї мусять признати, що санітарні відносини в Австрії добрі. Чомуж вони нам того не давали?...

Лишати людий на сибірські морози в лїтних, з дощок збитих бараках, без одежі, без санїтарної помочи, без достаточного харчу — чиж се не культурному? Читав я недавно в одній ґазеті про житє бранців у Нїмеччинї, про їх тамошнє положенє і виджу, що там о много краснє. Вони-ж дістають три рази на день їсти, а в **Сибіри бранці їдять тепер лиш раз, однїський раз** — в полудне, а то бараболяну зупу, кашу (не все). 2 фунти чорного хлїба і 2 рази на тиждень, в середу і пятницю, смердячу рибу. Се все. Без сніданя, без вечері! Коли хто йде на роботу, то йому платять по 25 до 30 копійок денно, без їди. Ба! Та ще роботу не кождий дістане, бо треба унтерофіцирови якийсь „хабарок" в руку вткнути, і ще не конець, бо кождий, хто йде на село, платить 2 рублї в казну, себто державі, яка видно вже бідніє, коли віднимає часть зарібку від нещасного невільника.

На селї буває о много краснє ніж в ляграх; бодай можна наїстись і виспатись по людськи, бо з грішми не все річ певна, а як я чув від кількох наших Українців, яких пригнали були з села за те, що нібито „не хотіли" робити, то нераз треба відійти без гроша. Одного з них, на приклад, господар заставляв робити тяжку роботу, а сей був людиною слабовитою, так не міг. Господар його за те вибив і нічого не заплатив; дотого замельдував властям, аби його взяли в лягри. Другий знова оповідав, що господар отверто казав, що не заплатить, зробив бучу й нагнав його від себе. Але були і такі місця, де полоненим жило ся добре.

Кромі роботи по приватних особах уряд уживає невільників і до робіт публичних, прим. при зелїзних дорогах, міських улицях, маґазинах, а навіть **каже зараз за боєвою лінією копати рови для російського війска**, про що знаю напевно з листів особисто знаних менї жовнїрів. Деякі з них навіть погинули від куль з лїтаків. Що-ж робити, коли Москалї поповняють тесаме дїло, яке в противника звуть варварством...

Цікаво знати, як виглядають там шпиталї. Лїкарських сил страшенно мало, тому нема кому лїчити. До того в шпиталях нема місця, а тут хорих повно. Що-ж роблять? Лїчать по „формальностям". На примір: Вас нині прислали з лягру, що ви хорий, то се значить, що вас мусять приняти і вишукати вам десь місце. Входите до своєї „салї", а тут зимно, собака вірвала би ся. Нечисто, брудно, а хорих повноповнїсенько. Та не думайте, що ваше принятє пійшло так легко. Ви-ж не знаєте, що, аби вас приняли, мусять викинути нині иншого хорого, який не міг „ґальопом" виздоровіти. Тому скажіть нашому жовнїрови, щоби пійшов до шпиталю, а він тільки всьміхнеть ся, бо він знає, що, аби не знати який хорий, так місця там довго не загріє. Лїкар доходить лише раз в день, а час від часу заглядає тільки фельдшерка або фельдшер. Нині, на примір, приняли хорого, а завтра, його не питаючи ся, вже виганяють, кажучи, що вже здоровий.

Пригадую собі такий случай: Напів босого нашого жовнїра в зимі 1915 р. стрінула на улици в Омску сестра шведського Червоного Хреста. Незвичайно здивувала ся, що його так обдертого й на-пів голого вигнали зі шпиталю. Сейчас пійшла з ним до найблизшого склепу й купила йому чоботи. Думаєте, що дали йому в них загріти ся? Конвойний салдат запровадив його зараз в „воінськоє управленіє" і там з нього той нерасний дар здерли, бо ось він нїби то провинив ся, що через свою стрічу зі сестрою виставив російському урядови зле сьвідоцтво. На тім не скінчило ся. Найнизша власть не сказала ще свого слова. В канцелярії фельдфебля стягли з нього знова вже раз перемінені чоботи і дали йому дїраві. Значить, конець-кінцем, бідолаха остав ся таки в подертих чоботах.

Спитайте властий, чому не видають обдертим полоненим одежі.

На се почуєте, що своїм нема. Тому навіть з померших невільників ховають добрі блюзи, плащі, чоботи. Для кого, Бог знає. Хиба, щоби опісля унтерофіцири мали що красти і продавати на дохід власної кишенї.

За непослух карають тюрмою або постом. Дуже часто лучаєть ся, що треба від розлюченого салдата й пощочину в покорі приймати.

Коли хто втїкає, а його зловлять, дають перший раз місяць арешту, за другим разом 9 місяців. Тому треба або добре втїкати або не пробувати. Втїкає дуже богато, но тяжко втечи з такої далекої Сибіри. Не многим вдасть ся утеча за границю. Звичайно втїкають, куди близше; давнійше до Румунії, а тепер до Швеції або, Хін. До нас в Омск прислали були за кару зпід Урала цілу партію невільників за те, що кількох з помежи них пробувало втечи до Швеції, але на границї їх зловили. Також оповідав менї свої пригоди з утечи один галицький жидок. Яко людина проворна вивчив ся знаменито по російськи і поїхав зі Сібири до румунської границї. В ночи був би перекрав ся, но нещастє хотїло, що почула його поліційна собака, яких на границї повно, і все викрило ся. Але жидок не подарував і втїк опісля через Хіни до Америки, а тепер вже є десь певно дома. Рівнож мому товаришеви, з яким я тїкав, не повела ся перша проба, защо відсидїв місяць в тюрмі, та за те опісля зі мною поправив ся і ми тепер в Америцї. По найбільшій части втїкають офіцири, бо скорше мають гроші, без яких майже не можливо втечи через величезні російські простори. Найкрасша дорога на Хіни. Однак хоч ви в Хінах вже 100-200 км. від російської границї, то все ще вам грозить небезпека, бо бували случаї, що сильна козацька патруля й силою відбирала від хінських властий російських тїкачів, запускаючи ся в погоню за втїкачами навіть 200 км. в глиб Хін.

(Конець буде)

Гимн українських циганів-хуліґанів з москвофільської Федерації.

Коли Україна борбу розпочала,
Тоді ми кириню зачали,
Бо ми-б Україну батюшці-цареви
За рублї московські продали.
Бо ми українські цигани,
Бо ми патріоти рублеві,
Бо нас Україна нічо не обходить
Бо ми всі собаки цареві.

Коли братя в краю із нужди конали,
Коли у Сибіри страждали,
Тоді в Америцї ми жерли ковбаси
І зраду швайцарську кнували.
Бо ми українські цигани,
Ми чести ніколи не мали,
За рублї ми дали і душу і совість,
Ми-б за рублї маму продали.

Ми на Україну ще цента не дали,
Ще й другим казали не дати,
Ми-б з неї подерту сорочку зірвали,
Коб лиш можна було продати.
Бо ми є швайцарські лайдаки,
Бо ми є скотина, батяри;
Як нарід побачить підлу нашу зраду,
До царя втечемо від кари.

Циганську Федерацію будем будувати,
Будемо кириню кнувати,
Батюшку будемо всюди ц[illegible]увати
І рублї в кишені ховати.
Бо ми українські цигани,
Бо ми патріоти рублеві,
Бо ми-б Україну на хресті розпняли,
Бо ми є собаки цареві.

Підслухав **Не-циган.**

НОВИЙ АВСТРІЙСЬКИЙ ЦІСАР Є ВОРОГОМ БЮРОКРАТИЗМУ.

Останні вісти, які наспіли тут з Австрії, характеризують почасти нові порядки, які заводить в державі новий австрійський цісар.

Як всюди по воюючих державах, так і у Відни населенє терпить на всякого рода недостачі, спричинені війною. Найбільше дасть ся відчувати брак муки і опалових матеріялів. Зарадити сьому лихови, облекшити економічне положенє населеня, доставити населеню угля і средств поживи — отсе справи, якими найбільше інтересуєть ся тепер новий і молодий цісар Австрії.

Арабські коні, яких ще недавно уживано до цісарських карит, тягають тепер по місті тяжкі вози з углем. Недавно тому цісар заборонив офіцирам у всїх головних кватирах уживати білий хлїб. Навіть коли його брат Максимілїян відїздив поїздом до Царгороду (Константинополя) і замовив був собі більшу скількість білого хлїба і муки, цісар Карло казав сконфіскувати сї віктуали. „Коли звичайні жовніри, населенє, я і моя родина можемо їсти разовий хлїб, то його може їсти також мій брат і його товариство" — заявив цісар.

За його старанєм у Віднї ще й доси в день і в ночи курсують трамваї. Др. Вайскірхнер, бурмістр Відня, видав був зарядженє, щоби між 9. годиною рано і 5. годиною пополудни не сьмів містом їхати ні один трамвай. Тому зарядженю спротивив ся однак цісар, кажучи, що таке зарядженє ніколи не може війти в житє. Колиж др. Вайскірхнер не хоче його цофнути, то може уступити з уряду. Поговоривши собі оттак з цісарем через телефон, бурмістр змінив свою постанову.

Вайскірхнер казав цісареви, що тим зарядженєм він хоче заощадити для міста трохи опалового матеріялу, але цісар відповів йому, що на се він є цісарем, аби постарати ся о угле для населеня. Щоби усунути всякі непорозуміня, сам цісар назначив число трамваїв, які мають курсувати в місті.

Енерґічна метода молодого цісаря наробила великого переполоху в урядових кругах Відня і цілої держави. Сі круги ще й доси не можуть прийти до опамятаня. **Бюрократизм підтятий на всі сторони. Теперішні часи — се дуже погані часи для таких офіцирів, які в головнім штабі сиділи собі безжурно. Лише одного дня цісар вислав 70 таких офіцирів на боєвий фронт, а їх місця заступив офіцирами-інвалїдами.** Проти розпоряджень нового цісаря урядові круги оказали ся безсильними, Вони не всилї ставити опору, як се дїяло ся за часів його попередника.

Енерґія і сила характеру, які бухають з груди молодого цісаря, після поглядів людий, які його знають, є запорукою порядку в державі. Сподївати ся треба, що пановане нового цісаря відібєть ся сильним гомоном у нутрі цілої австрійської держави.

Не знати лише, чи новий цісар зверне також увагу і на ті безправні переслїдуваня й утиски, які діють ся над меньшими народами його монархії...

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ" І ПРИЄДНУЙТЕ ЇЙ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

СКЛАДАЙТЕ ДАТКИ НА ЖЕРТВИ ВІЙНИ!

Нехай не буде між нами ніодного, який, співчуваючи з недолею наших братів вріднім краю, не поспішив би з підмогою на нещасні жертви війни.

Жертвуймо всі! Жертвуймо по можности як найбільше!

Всї виказы жертводавців і гроші треба посилати на адресу: Rev. E. SYDORIAK, 42 Van Buren St., Passaic, N. J. Чеки і моні-ордери треба виписувати так: „UKRAINIAN ALLIANCE of AMERICA". Після волї жертводавців датки можна призначувати на слїдуючі фонди: ФОНД ВДІВ І СИРІТ, ФОНД ЗАСЛАНИХ НА СИБІР, І ФОНД СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

УКРАЇНСЬКА РАДА В АМЕРИЦІ.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЦІКАВИХ КНИЖОК,

які має на складі

КНИГАРНЯ „СВОБОДИ":

Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цт.
Оповіданя про заздрих Богів. — Ціна ....10 цнт.
І. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — ІІ. Цісар і Ігумен. Баляда. З німецького переклав Іван Франко. — Ціна ....10 цнт.
І. О дванайцяти таблицях, оповіданє після народних казок. II. Швець і нечиста сила. — Ціна ....25 цнт.
Орлєанська дївчина. Історичне оповіданє про французьку героїню Іванну д'Арк. Ціна ....20 цнт.
Опис рідного краю. Маленька ґеоґрафія України з малюнками і мапкою. — Ціна ....20 цнт.
Ох! не люби двох! Оперетка в 5. діях. — Ціна ....25 цнт.
Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна ....55 цнт.
Про конець сьвіта. — Ціна ....15 цнт.
І. Порадник лїкарський. II. Що Іван на тамтім сьвітї бачив. — Ціна ..20 цнт.
Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна ....15 цнт.
Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна ....35 цнт.
Провідник, практичний підручник до науки анґлійської мови без помочи учителя з доданєм словаря. — Ціна $1.50
Під прапором свободи. Вибір патріотичних декламацій. — Ціна ....30 цнт.
Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна ....40 цнт.
Покуса. — Зміст: Покуса (оповіданє). З практичної школи (оповіданє). Я тут голова (оповіданє). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, звірят і ростин. — Ціна ....10 цнт.
Промови, декламації і желаня на хрестинах, заручинах і весілю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна ....10 цнт.
Про нутро землї (з 22 образками). — Розкази про будову землї і її предпотопові здобутки. — Ціна ...25 цнт.
Пророцтва арабської цариці Михальді котру звано також Сабою. Зміст: 1. Про Сибілїї. 2. Про Сибілю Михальду. 3. Про царя Соломона. 4. Тринайцять пророцтв Михальди. 5. Пророцтво Вернигори. 6. Инші пророцтва і перекази. — Ціна ....20 цнт.
Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолї. — Ціна ....15 цнт.
Причта про садівника та инші оповідання, гуморески і сатири—Ціна 40 ц.
Перший музичний альбом виданий в Америцї. Містить в собі 25 найкрасших українських пісень під нотами на мішаний хор. — Ціна ....60 цнт.
Пісні еміґрантів. — Ціна ....10 цнт.
Припізнений московський пашпорт. — Ціна ....10 цнт.
І. Про Шевченкові твори. II. Оферма. — Ціна ....20 цнт.
Проти алькоголю. — Ціна ....20 цнт.
Річник „Свободи" з 1915 р.—Ціна 1.50
Забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна ....50 цнт.
Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна ..10 цнт.
Русько-анґлїйський тлумач, з котрого можна дуже скоро навчитись анґлїйської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна ....60 цнт.
Рицар і смерть. — Ціна ....5 цнт.
Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна ....20 цнт.
Релїґійні вірованя старинних народів. — Зміст: Релїґія Єгиптян. Релїґія Халдейців. Первісна релїґія Індусів. Ісповідники релїґії Брама. Релїґія Будди. Релїґія Перзів. Релїґія Жидів. Релїґія Греків. Релїґія Римлян. — Ціна 20 цт.
Росія й Україна. — Ціна ....15 цнт.
Розмова тверезого пияка Василя з горівкою. — Ціна ....10 цнт.
Сьвітові байки в оповіданях Степана Руданського. — Ціна ....15 цнт.
Свекруха. — Комедія в 3. діях. — Ціна ....25 цнт.
Страшна пімста. — Оповіданє М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна ....20 цнт.
Сорокаті штани і инші веселі оповідання та вірші. — Ціна ....25 цнт.
Сумна казка. Зміст: Сумна казка. — На горі. — Як пан перехитрив дощ. — Дещо про дивних богів. Стогін землї. — Ціна ....10 цнт.
Степові люди. — Оповіданє з житя в донських степах. — Ціна ....15 цнт.
Страйк. — Сценїчний образ в трох діях з житя хлїборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна ....20 цнт.
Січинський-Потоцький, драма в 5. діях. — Ціна ....50 цнт.
Сільські знахорі та баби-шептухи і инші оповідання. — Народне лїчництво. —

Дїти і алькоголь. — Як наші ратують. — Ціна ....20 цнт.
Стріляй на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дїї. (Для аматорських театрів). — Ціна ....15 цнт.
Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.). — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 20 цнт.
І. Сила і краса, повість. II. Як баба Горбулиха зробила страйк. — Ціна ....25 цнт.
Сільська вчителька, оповіданє. — Ціна ....10 цнт.
Тато на заручинах. Міщанська пригода в одній дїї. — Ціна ....10 цнт.
Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна ....20 цнт.
Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна ....15 цнт.
Три князевичі і чарівна птиця. — Ціна ....10 цнт.
Українсько-нїмецький підручник до науки нїмецької мови зі словарцем. — Ціна ....30 цнт.
Українські пісні, як: патріотичні, січові, любовні, коломийки і думки. — Ціна ....25 цнт.
Хто з чого жиє? (Розвідка на тлї економічнім). — „Земля рече". — Ціна ....15 цнт.
Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зулїми. — Ціна 20 цнт.
Через кордон. (Цікаві розкази еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна 15 цнт.
Чи Ваша родина дістане запомогу по Вашій смерти? — Ціна ....20 цнт.
Шевченко і його Україна. Зміст: Заповіт. — На Шевченковій могилї. — Поклін душі великій. — Тарасови Шевченкови. — Де памятник Тараса? — Памяти Тараса Шевченка. — Шевченко для свого народа. — Чому кождий Українець і кожда Українка повинні знати житє Тараса Шевченка. — Житє Тараса Шевченка. — Шевченко між народом. — На Тарасовій могилї. — Кирило Методіївське брацтво. — Виїмки з творів Т. Шевченка. — Заповіт Т. Шевченка в чужих мовах. — Ціна ....15 цнт.
Що то є книжка? — Початки козаччини (з 5 образками). — Козачий хрест. — Кіндрат Бубненко-Швидкий. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 20 цнт.
Як люди жиють в Норвеґії і инші оповіданя. — Приятель. — Смерть. Се така баба, що чорт їй на мачкових вилах чоботи віддавав.—Ціна 20 цнт.
Як Палїй визволив від смока сестру і братів і провчив Копуша.—Ціна 10 ц.
Як мужик ходив до царя правди шукати (оповіданє). Дві вовни (оповіданє). Мадам Польонія хора (оповіданє). Як Степан чоботи купував (оповіданє). — Ціна ....15 цнт.
Які є люди на землї? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна ....40 цнт.
Як писати листи або найновійший і найпрактичнїйший Русько-анґ. листівник. — Ціна ....75 цнт.
Як утїк Січинський з Діброви. Правдиве оповіданє двох доборців, котрі його освободили з вязниці.—Ціна 10 цнт.
Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днїв. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотири дні (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна ....15 цнт.
Як стати горожанином Злуч. Держав та инші практичні відомости.—Ціна 25 ц.
І. Як мене вибирали дружбою. — II. Цісарський соловій. — Ціна 10 цнт.
Як пан собі біди шукав, оповіданє Івана Франка. — Ціна ....15 цнт.
Як Іванко зробив чудесне судно і дістав королївну за жінку, — Ціна 10 цнт.
І. Як царевич лїтав до царівни. II. Як царевич записаний чортови, визволив ся від нього і оженив ся з його дочкою. — Ціна ....10 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІҐІЙНІ.

Благослови душе моя Господа, кістяна оправа	2.00
Новий Завіт	2.00
Житє Ісуса Христа	1.25
Псалтир	1.00
Коляди	20
Збірник найкрасших пісень цер...	10
Ангельський хор, Часть І.	20
Ангельський хор, Часть II.	5
Бог надежда моя, кіст. оправа	2.25
Горі імієм серця, кіст. оправа	1.85
Дорога до неба, кіст. оправа	1.25
Покорм душі, в білій кіст. оправі	1.00
Покорм душі в чорній скіряній оправі (з замком)	1.00
Покорм душі, в чорній скіряній оправі (без замка)	75
Ангел хранитель, в білій кіст. опр.	90
Історія Біблійна старого і нового завіта, для народних шкіл	60

Обширні цінники висилаємо кождому на жадане.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, як подано у понизшій адресі. Моні-ордер належить долучити до замовленя.

Пишіть на адресу:

„S V O B O D A",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Страйк українських робітників на острові Барен Айленд, Н. Й.

Нам доносять: У фабриці на острові Барен Айленд, недалеко Бруклина, Н. Й., де працює около 200 робітників, вибух страйк. Між робітниками є около 20 галицьких Українців, а більша часть Українців походить з Росії, з ґуберній минської і гродненської. Є також богато Поляків з ґуберній минської та виленської. Є також кілька Італійців і Неґрів.

Отож Українці з Галичини і Росії зажадали підвишки платні о 5 центів на годину, але компанія не згодила ся і відкинула нашу просьбу. З тої причини дня 19. лютого, в понеділок, Українці вийшли на страйк, а до них прилучили ся Поляки і 10 Неґрів. Італійці дальше працюють, але їх є небогато. Компанія заявила, що не дасть ніодного цента підвишки, а натомісць спровадить собі инших робітників. Пригадуєть ся українським робітникам, аби вони не були страйколомами, але щоби підпирали робітничу солідарність.

Сенат ухвалив закон відносно шпигунів.

Сенат Злучених Держав ухвалив закон відносно шпигунів. Головними точками того закона є:

1. — Особи, які старають ся розслідити тайни національної самооборони, підпадають карі 10.000 колярів або 2 роки арешту.

2. — Коли се зробив чужинець, аби тим способом допомогти свому правительству, він підпадає карі 20 літ арешту, а підчас війни — на досмертний арешт.

3. — За збиране тайн воєнного штабу щодо його плянів, рухів війск і т. п., і за передане сих тайн свому правительству, чужинця чекає кара смерти або 30 літ арешту.

30 мінут арешту за убийство.

Суд в Ню Орлінс, Мінн., засудив Едварда Калгуна на 30 мінут арешту за убийство Ґріна Коломбуса. Коломбус хотів допустити ся насильства на дочці Калгуна.

В січни переплило панамським каналом найбільше кораблів.

В місяци січни панамським каналом переплило 176 кораблів на 557.839 тон поємности. Відколи істнує панамський канал, не було ще на нім так великого руху.

В Бруклині, Н. Й., дорожіють мешканя.

Властителі домів в Бруклині, Н. Й., заявили, що з початком мая мешканя подорожіють. Сю підвишку властителі домів оправдують сим, що всьо подорожіло. Ще недавно тому властителі замовляли річно по 100 тон угля і виплачували за нього ратами, а тепер ціна подвоїла ся і належитість треба платити згори.

Вела 7 літ процес з компанією і випроцесувала 22.780 долярів.

Пані Марія Еддери, з Кротон, Н. Й., дістала чек на 22.780 долярів за смерть свого чоловіка. Її чоловіка убив трамвай нюйорської компанії „Інтерборо Транзіт". Процес тягнув ся 7 літ, але вкінци компанія програла. Всі кошти процесу, крім висше згаданої суми, поносить компанія.

Замах на зелізничий міст в Мілфорд, Дел.

100 кусників динаміту знайдено недалеко мосту пенсильванійської зелізниці в Мілфорд, Дел. Здогадують ся, що то хтось задумав був висадити міст в повітре.

Стрілив до жінки за відмовлене поцілунку.

М. Кларк з Балтімор, Мд., стрілив до своєї жінки за се, що вона не хотіла поцілувати його. Тяжко поранена жінка лежить в безвихіднім положеню, а Кларк поповнив самовбийство. Кларк числив 23 роки житя, а його жінка 17. Минуло 7 місяців, як вони поженили ся.

Волить сидіти 2 роки в арешті ніж має подати своє властиве імя.

„Джеймс МекКарти", 20-літний хлопець з Шікаґо, Илл., буде мусів сидіти два роки в арешті за се, що не хотів подати своє точне імя. Його приловлено на крадіжи і судія казав, що увільнить його, коли лише виявить своє точне імя. Однак „МекКарти" заявив, що він волить сидіти в арешті ніж має виявити своє імя і тим нанести сором своїй родині. Судія засудив його на два роки арешту.

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Орґанізують український батальон.

„Український Голос" доносить, що посол Шандро, офіцир 218 батальону, дістав поручене звербувати батальон з Українців, замешкалих в західній Канаді (осередком є Едмонтон, Алта).

Після впевнювань „Українського Голосу", сей батальон не пійде до огню, лише буде ужитий до будови зелізничих доріг, мостів і т. п. позаду боєвої лінії. — Будемо бачити.

Смерть двох українських робітників в копальни угля.

22. падолиста 1916 року в копальни срібла в Кобалт, Онт., погибло двох українських робітників: Тимко Юрійчук і Федір Кантимир. Оба родом зі села Красноставець, пов. Снятин, Галичина. Оба оставили в краю жінки і діти. Смерть спричинив случайний вибух динаміту.

200 долярів кари.

200 долярів кари заплатив Іван Козак з Вінніпеґу за се, що держав у своїй хаті забогато горівки і перепродував її тихцем своїм знакомим.

Брак угля в Канаді. — Замикають міські школи.

З Отави доносять, що 19. лютого замкнули там вже кільканайцять міських шкіл, бо забракло угля до огріваня шкільних будинків.

Примусова шкільна наука в Саскачевані.

Премієр Мартін вніс в саскачеванськім соймі законопроект, аби всі діти в провінції Саскачевані, в віці 7 до 14 літ були примушені ходити до школи. Без сумніву, що сей проект перейде в закон, бо ліберали там в більшости і всі певно попруть свого провідника.

НОВИНКИ.

Відзначене Українця.

Бразилійська „Праця" доносить, що Українець, п. Іван Колодій, покінчив сього року курс в торговельній академії „Меркуріо". Йому вручено, після звичаю, „золотий ключ" в присутности президента академії, Венедикта Тулюзи, і инших визначних сайнтпавльських мужів науки та гостий. Всі покінчивші свій курс — виготовили працю. П. Іван Колодій опрацював задачу п. н.: „Лiквiдацiя Товариств". В нагороду дістав золоту медаль.

Новий професор славянської фільольоґії на львівськім університеті.

Цісар Карло І. іменував д-ра Карла Нітша звичайним професором славянської фільольоґії на львівськім університеті. Проф. др. Карло Нітш був надзвичайним професором ягайлонського університету в Кракові. З ряду є він третим професором славянської фільольоґії на львівськім університеті. Першим був др. Антін Калина, а по його смерти в 1906 році катедра була необсаджена через 3 роки. В 1909 році одержав її проф. Адам А. Криньский з Варшави. Криньского однак перенесено назад до Варшави, а по довшім часі на його місце іменовано проф. д-ра Нітша. Проф. Нітш є спольщений Німець.

Підземна зелізниця в Києві.

Між київською містовою управою і русско-американською торговельною палатою ведуть ся переговори в справі будови підземної зелізниці (собвею) в Києві. Містова управа Києва годить ся на проєкт торговельної палати, але під тим услівєм, що вона (містова управа) буде спільником корпорації.

В Берліні літра молока коштує тепер 44 фенігів.

В Берліні підвисшено тепер ціну молока з 32 до 44 фенігів за літру. На американські гроші виносить 11 центів за літру, отже таньше ніж в Ню Йорку, де літра молока коштує 12 центів. Але в Німеччині вже третий рік війна, а в Злучених Державах війни ще нема.

Оправданий злочин.

Суд присяжних в Парижи видав недавно вирок, що не є злочином убити дитину, яка прийшла на сьвіт зі знасилуваня німецьким жовніром. Присутні на розправі приняли се рішене оплесками.

Одна французька дівчина служила при німецькім військовім шпитали, а повернувши назад до Франції, привела на сьвіт дитину. Дівчина убила її, бо не хотіла бути материю дитини, котрої батько був Німець. Адвокати взяли справу з патріотичного боку і суд присяжних увільнив дівчину від вини, заявляючи, що се не був злочин.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. К., Рочестер, Н. Й. — Віршоване заслабе. Красше писати прозою.

М. К., Філядельфія, Па. — Про се представлене ми вже помістили рецензію, однак можемо помістити і передрук з російської часописи, коли будемо мати оригінал.

Вп. Лука Хемій, Ню Йорк, Н. Й. — Лист помістимо в однім з найблизших чисел „Свободи".

Вп. П. Приборовський, Мілвіл, Н. Дж. — Лист буде поміщений в однім зі слідуючих чисел „Свободи".

СЬМІШНЕ.

Коротко.

Українська панночка, учениця галицької польської ґімназії, зі страхом приготовляла ся до матури. Вона бояла ся, що польскі професори — як се звичайно в Галичині діеть ся — при матурі її „спалять".

Однак на щасте матура пійшла щасливо. Урадована панночка телеграфує до своїх родичів на село: „Сілам, зробилам, приїзджайте, забирайте". Се значило, що вона сіла до іспиту, зробила його, а родичі мали приїхати і забрати її домів.

Практичні ради.

Що маєш зробити нині, то зроби завтра, а нині відпочивай.

Що маєш випити завтра, то випий нині, а скорше витверезиш ся.

За 5 літ зрівнаємо ся.

— Кілько маєш літ?
— 35.
— А я 40.
— О, то за 5 літ зрівнаємо ся.

ГЕЛМАР.

Знаменитий рід циґареток.

Протягом останних дванайцяти літ найбільше компетентні знавці циґареток узнали за найліпші широкозвісні турецькі циґаретки Гелмар.

Висшість сих циґареток понад всі другі належить завдячувати їх фабрикантам, які все дбали про се, щоби сї циґаретки були найпереднійшого виробу, а які собі подібних не найдуть у сьвіті.

Ніхто не повстидаєть ся коли почастує своїх приятелів циґаретками Гелмар. Вони є варта подвійної ціни. Лише погляньте, яке вдоволене малюєсь на лици курця, коли він закурює сю циґаретку — усьміх вдоволеня, яке дає курцеви милий і приємний запах Гелмар циґареток.

Причиною задля якої сї повні добрих прикмет циґаретки продають ся лише по десять центів є величезний і стало зростаючий попит. По всіх стейтах, всіх містах і закутинах Гелмар циґаретки є уважані за найліпші десять-центові турецькі циґаретки.

Купуючи Гелмар циґаретки, Ви осягнете всї користи найпереднійшого виробу циґареток. Ви дістаете найліпший рід турецького тютюну за половину ціни инших циґареток.

Як Ви ще не пізнали сих циґареток, то якраз тепер пора на се. Купіть пачку ще нині і засмакуйте їх приємного запаху.

Чим довше Ви їх будете курити, тим ліпше вони будуть Вам смакувати. Купіть їх ще нині і станьте в ряди щасливих курців циґареток Гелмар. 24

ВИБІР ПОЕЗІЙ ІВАНА ФРАНКА.

Вже вийшов з друку накладом „Свободи" Вибір Поезій Івана Франка. Ся книжка обнимає 128 сторін друку слідуючого змісту: Житєпись Івана Франка. — Мойсей (поема). — Із книги Кааф. — Каменярі. — Наймит. — Притча про житє. — Сей збірничок поезій повинен находитись у кождого Українця, а передівсім повинні його набути бібльотеки товариств і читальні. В теперішній порі, коли скрізь по наших громадах устроюють ся концерти в память Ів. Франка — ся книжка віддасть комітетовим таких сьвят незвичайну прислугу. При помочи сеї книжечки, в якій находить ся обширна житєпись Ів. Франка, можна виладити гарний відчит та найти в ній богато добірного матеріялу для деклямації. Наклад невеликий, а ціна приступна для кождого, бо всего 35 центів. Замовленя належить висилати на адресу:

„SVOBODA".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

На услугах російського царя.

Дня 4. с. м. відбула ся в Пітсбурґу „славянська шопка”, яку „Американскій Русскій Вѣстникъ” (орґан угро-русского „Соединенія”) називає „Великій манифестачный миттингъ всѣхъ славянъ”. Про сей „манифестачный” мітінґ розписав ся дуже широко „А. Р. Вѣстникъ” в ч. 5 (з 8. лютого б. р.). З його звіту виходить, що на тім „совіті нечестивих” були заступлені: Чехи, Словаки, Угро-Русини, Хорвати, Словінці і Серби. Угро-Русинів заступали і говорили в їх імени: Николай Пачута, председатель „Народной Обраны” угро-русского народа, і Михаїл І. Ганчин, гл. редактор „Амер. Русс. Вѣстника”.

„Предметомъ сего-то митинга—говорить г. Пачута—главнѣе было то, что союзники, т. е. Россія, Англія, Франція і Италія, заявили публично всему свѣту, что ихъ одным и главнымъ суловіемъ мира есть то, чтобъ всѣ Славянскіе народы, угнетаемыи Мадярами и Нѣмцами, были освободжены отъ дальшого угнетанія и переслѣдованія.

Прави прото, на семъ миттингу была прочитана телеграмма, котора въ имени всѣхъ помянутыхъ народовъ была заслана президенту Вилсону, и всѣмъ амбассадорамъ-посланникамъ союзныхъ державъ, которы занялися за о свобожденіе малыхъ славянскихъ народовъ. **Въ телеграммѣ нашъ угро-русскій народъ былъ вспоминаный, якъ „рутенскій”, но на протестъ и на поясненіе, что рутенцами суть нѣкіе Украинцы, которы суть найбольшіе враги русскости и всего славянства, и наемники нѣмецкой, славянство раздѣляющой политики, тое имя было оправлено на „Русиновъ”.**

На кінци свого звіту г. Пачута дає від себе ось-такі „совітованія”:

Когда я говорю о манифестачномъ миттингу, раздумую себѣ, что теперь бы имѣло слѣдовати то, чтобъ весь русскій народъ соединился довъедна и числомъ больше такихъ манифестачныхъ миттинговъ подержалъ, т. е. въ 3—4-хъ мѣстахъ, гдѣ есть добрый приступъ и масса нашого народа мешкаетъ. **Разумѣется русскій народъ тотъ, который жилъ подъ Карпатами на странѣ въ Угорщинѣ и на странѣ Галичины. Но на странѣ Галичины лемъ тотъ народъ, который есть чистого русского духа, ибо съ Украинчиками шкода коечто починати; они суть такіе враги русскости, якъ Мадяры и Нѣмцы.** Русскій народъ такъ само нужно приготовити на все, и нужно поразумѣтися, ожъ что себѣ требуеме послѣ европейской войны?

В тімсамім числї „А. Р. Вѣстника” один з російських батюшків, К. А. Авроров, помістив довгеньке „Открытое письмо Словенской Лигѣ” (се та лїґа, яка власне робила збіговище ріжних москвофілів у Пітсбурґу). Батюшка Авроров є, очевидно, здеклярованим кацапом, але із славяньских зборів в Пітсбурґу він невдоволений... Ось що він пише про сей „манифестачный миттингъ”:

Я имѣлъ счастье присутствовати на манифестачномъ собраніи славянъ, которое отбылося въ Дэйвисъ театрѣ въ Питтсбургѣ... И думаю, что тѣ чувства, которыя я пережилъ, пережилъ и всякій славянинъ: тамъ были и сыны разоренной Сербіи, подъяремные сыны прикарпатья, мученики — чехи, словаки, словинцы, богемцы (?! — Ред.) и хорваты... И уста каждого говорили о своемъ подневольномъ страданіи... Трудно было удержаться отъ слезъ... Особенно когда они пѣли про свою свободу, про единство, братство. Искали помощи, подпоры со стороны старшихъ своихъ собратій и натурально взоры всѣхъ ораторовъ становились на Россіи. Къ ней какъ къ старшей сестрѣ они протягивали свои руки... Теплой резолюціей, принятой единогласно, рѣшили обратиться къ высшимъ сановникамъ Англіи, Франціи и Италіи отъ имени всѣхъ славянъ (исключительно рутеновъ, которыхъ собственно и нѣтъ на свѣтѣ)... Тутъ мнѣ какъ Россіяну сдѣлалось больно... Мнѣ было жалко „юго”-славянъ, ратующихъ одныхъ за какую то свою собственную самостоятельность и надѣющихъ на помощь „сѣверо”-славянъ... Какой успѣхъ тогда достигнется, если славяне опять останутся раздѣленными на „сѣверо” и „юго” славянъ. Неужели „лиґа” думаетъ, что русскій солдатъ проливаетъ кровь на карпатахъ, пробиваясь своею грудью къ южнымъ „братушкамъ”, только ради того, чтобы „юго” славы жили своей жизнью, а „сѣверо” т. е. русскіе такъ же своей. Когда же создастся та громадная семья, о которой мечтали наши славянофилы — Аксаковы, Кирѣевы и Достоевскіе... Возможно, я не ясно представилъ цѣли „Славянской лиги въ Америкѣ”, возможно, что она вѣрная принципамъ вообще славянофильства, ратуетъ за общій прапоръ славянства, включая и Россію, тогда другой, болѣе важный вопросъ. „Юго” славяне подъ ярмомъ своихъ мачехъ-нѣмцевъ, мадьяровъ ищутъ общенія, соединенія со своимъ кровнымъ братомъ „сѣверо” руссомъ. Тогда, по правильному ли адресу послана та „теплая”, братская резолюція, которая черезъ нѣсколько недѣль попадетъ въ канцелярію Россійскаго премьеръ-министра. Можно ли повѣрить, что лигѣ не извѣстно, гдѣ сердца стонутъ и плачутъ за славянское братство и равенство. — Вездѣ, только не въ канцеляріяхъ министровъ. Вы, представители подъяремныхъ вѣтвей славянскаго дуба, хоть бы по одному тому, что друзья узнаютъ въ бѣдѣ, Вы страдальцы, развѣ не слышите страданья и стоны своего 180 мил. брата — русса... Стонетъ онъ по тюрьмамъ и острогамъ, а теперь онъ стонетъ и въ Мазурскихъ болотахъ, куда его загналъ слуга министерскій — Рененкамфъ... Лигѣ, въ которую всякій честный славянинъ вѣритъ, какъ въ свою родную мать, стыдно не знать, что отцовская рука добродушнаго царя отодвинута на задній планъ и что судьбами Вашего брата „русса” правитъ министерія насквозь пропитанная нѣмецкимъ ядомъ измѣны, та министерія, которая держала при себѣ нѣмецкихъ шпіоновъ, какъ Мясоедовъ. Такая министерія, которая не признаетъ за хлопомъ никакого права, кромѣ права — голодать, страдать и молча умирать...

Но Россія еще дышетъ. Одно ея „дыханіе” — это народная государственная дума. Проклятымъ министромъ, которому Лига послала свою „слезину”, она хотя временно и розогнана, по она живетъ и будетъ жить вѣчно. Съ болями, мученіями какъ первую дѣтинку мать, сама народная Русь ее породила. Она — нашъ будущій всеславянскій парламентъ. И почтенна американская лига ее то и обошла, минула... Не дай Боже, чтобы свобода югославянству пришла изъ министерской канцеляріи, лучше, честнѣе совокупиться со страданіемъ и неволей брата великорусса и съ нимъ разомъ строить единое, могучее славянское государство. Тому то сердце мое, безстрашно любящее угнетеннаго брата — славянина, и заставило меня обратиться къ почтенной славянской лигѣ въ Америкѣ съ покорѣйшей просьбой — на своихъ общихъ страданіяхъ строить свою свободу, а не вымаливать ее въ министрескихъ канцеляріяхъ, памятуя, что въ Россійскихъ министеріяхъ больше нѣмцевъ, чѣмъ въ самой Нѣмеччинѣ и предлагаю послать п. Родзянкѣ, какъ предсѣдателю русской Думы, не просьбу, а привѣтствіе, что и въ страданіяхъ и радостяхъ мы съ тобой, нашъ кровный братъ-великоруссъ.

Хоч батюшка Авроров є твердий кацап, хоч він є родовитим Москалем і хоч не признає істнованя українського народу — то всетаки він станув висше від таких „угро-русів”, як Пачута і Ганчин... Батюшка Авроров є бодай на стільки ясновидючий, що спасенє Росії і славянства бачить не в російськім „ґосударю” і його міністрах, але в представництві російського народу — в російській думі.

* * *

Про „славяньску шопку” в Пітсбурґу розписав ся також „Русско-Американскій Православный Вѣстникъ” (тижневник на 4 сторінки, видаваний в Пітсбурґу царославною місією на баламученє угорських Русинів). В ч. 6-тім (з 10. лютого 1917) сього кнутопоклонного орґану находимо статю п. з. „Великое общеславянское вѣче въ Питтсбургу”. У тій статї говорить ся між иншим отсе:

Собраніе выпало грандіозно. Всѣ были переняты якимъ то высшимъ чувствомъ, а то все можно было приписати той причинѣ, что Америка прервала дипломатическіи сношенія съ Германіей, о чемъ давно-уже желали всѣ пригноблены народы Германіей и Австріей.

Интересно намъ есть сіе, что на томъ митингу великомъ выступали уніяты и Православныи. Господинъ Пачута, предсѣдатель „Народной Обраны” высказалъ ся, что Русь только одна и тую Русь, которой Угро-Руссы суть сынами защищати потребно, ибо Мадьяре и Швабы хотятъ ей съѣсти. Найбольше нападалъ на тѣхъ годуровъ, что берутъ мадьярскіи коруны и нѣмецкіи марки и свой народъ ведутъ въ пропасть швабскую.

Послѣ того говорилъ господинъ Ганчинъ, редакторъ Вѣстника Американскаго. Онъ тоже выразно высловилъ ся, что только одна Русь есть и до той Руси належитъ и Угро-Руссъ. Царь Русскій при началѣ войны высказался, что война такъ долго продолжатися будетъ, пока на русской землѣ будетъ одинъ только непріятель. Сіи слова исполняются, — говорилъ дальше господинъ Ганчинъ.

Теперь съ тѣмъ то самъ Американскій Президентъ годитъ ся и нашъ народъ Угро-Русскій можетъ сподѣватися, что свобода его ожидаетъ. Тую свободу нѣкто намъ не можетъ дати только одинъ Русскій Царь при помощи Союзниковъ и Соединенныхъ Штатовъ.

Послѣ того говорилъ о. Ал. Николинъ (бувший джерзисітський дяк. — Ред). Онъ извѣстный ораторъ на цѣлую околицу такъ переняль публику своими словами что рукоплесанію не было конца. Найбольше рукоплесаній сыпалося тогда, когда онъ сказалъ, что той часъ уже не далеко, якъ русскій козакъ появится въ Берлинѣ и своими копытами забрыкаетъ по Берлина тротуару. (Доси ще мабуть ніхто на сьвіті не знав, що „русскій козакъ” має копита... — Прим. складача).

Послѣдній съ Русскихъ Православныхъ былъ о. Іосифъ Антоновъ. Онъ немного говорилъ о Европу, а только о Америку. Онъ представилъ всѣмъ собраннымъ, что якъ дѣла стоятъ въ Америкѣ. Славяне домагаютъ ся свободы отъ Русского народа и хотятъ, чтобы русскій мужикъ вкупилъ тую свободу свею кровію. А тутъ въ Америкѣ русскій духовникъ не можетъ перейти улицы, чтобы одинъ съ тѣхъ же братей той самой крови и кости не плювалъ на того же Русского Православнаго Духовника или мірянина или каменемъ его не ударилъ. Онъ желалъ бы, чтобы каждый одинъ Славянинъ сталъ ся апостоломъ на свободной землѣ американской а показалъ заблудшому своему брату, же якъ потребно любити своего брата Русского человѣка, а такъ домагатися свободы гдѣ-то въ Европѣ.

При окончаніи прочитаны бы телеграммы. Телеграмма отъ Русскаго Правительства и отъ Его Высокопреосвященства Владыки нашего Архіепископа Евдокима прочиталъ одинъ русскій человѣкъ съ Алегени и рукоплесканія посыпалися въ долгомъ безпрерывномъ тонѣ.

* * *

На становищи царського раба стоїть також словацький дневник „Словак в Амеріке”. Він в ч. 2958-мім (з 13. лютого б. р.) заповідає, що X. конґрес Словенської Лїґи відбудеть ся дня 22. лютого б. р. в місті Клівленд, О., а окрім того написав огнисту статю п. з. „Тевтонска зрада а австріяцкі покушітеля медзі Словакмі”. На самім початку сеї статї читаємо ось-такі стрічки:

З великим смутком довідуємо ся, що тевтонсько-австрійсько-гунська зрада найшла почву і межи Словаками. Відколи президент Вілсон в сенаті Злучених Держав проголосив, що бажанєм Злуч. Держав є, щоби угнетені народи були освободжені з ярма тиранів, особливо відколи президент Вілсон зірвав дипльоматичні зносини з тевтонськими тиранами, відтоді розпочала ся тевтонська аґітація в цілій Америці, щоби їх приклонники висилали президентови Вілсонови телеґрами, в котрих жадають, аби президент Вілсон задержав „мир” і щоби не виподівав війни.

„Пан превелебний” (сьвященик) Х. Л. Орбах (гол. редактор „Словака в Амеріке”) остерігає всіх Словаків, аби не пускали ся на зраду (не домагали ся задержаня мира), бо „в тейто „фрі контри” боло много доволєнє зрадцом, алє нє тераз. Уж са блїжі зрадцом трест а заслужена покута. Уж нєпотрва длго, же са достану до кампов алєбо єщтє до дачо горшего”.

* * *

Замітна річ, що до Словенської Лїґи не належать ані Поляки ані Українці. Хоч між Поляками є богато москвофілів, то вони з якоїсь причини не хочуть належати до того славянського шумовиння, що поклоняєть ся московському цареви, мов золотому телцеви. Не беруть у тих „славянських збіговищах” участи й Українці, бо вони — після міркованя царських наймитів — зовсім на сьвіті не істнують...

ДОПИСИ.

З YOUNGSTOWN, О.

Проч з Арданом! Проч з його компанією! Проч з його кацапською шматою!

Відколи „Федерация Українців", зглядно соціялістів, зачала тратити свою популярність, відтоді федераційники дістали такий заворот голови, що самі не знають, що роблять.

Якось тому місяць федераційники і наймити кацапської „Народної Волі" скликали велике всенародне віче до Юнгставн, О., гадаючи, що їм тут прийде так легко, як по инших українських громадах, але дуже завели ся...

Не помогло шумне оголошене, що на віче прийде М. Січинський, і так званий швайцарський делегат, і делегат російський Семешко.

Хоч кричали по улицях і писали по газетах, то з того кацапського віча остав ся лише один великий „пшик".

Голодні соціялісти скомпромітували ся до шпунту!

З наших чесних парохіян ані один не явив ся на вічу, лише сьміте — самі недовірки і нероби, жадні легкої наживи.

На доказ сего може послужити те, що для Федерації прийшло всего на всего $7.90. (Гляди „Народна Воля", ч. 6, стор. 6). Се доказує також і стиль вічевого звіту.

Наші чесні парохіяни тому не прийшли на віче, бо ми маємо свою „Українську Раду", а в ній чесних і працьовитих провідників, а в місци ми маємо свою власну запомогову організацію, котра пропорціонально ліпше стоїть ніж „Руский Народний Союз" в Скрентоні. Ми маємо і свою галю, де сходимо ся що місяця на віча. Тут ми просьвічаємо ся, тут ми вчимо ся взаїмної любови і здорового патріотизму, опертого на релігійних основах.

Та хоч тому тиждень федераційники припустили ще другий великий штурм з вічем, наші парохіяни Українці як мур стоять проти сеї гнилі і проти тої півдикої азійської навали. Тут до нас не мають приступу жадні непрошені опікуни робучого народу, ані зрадники греко-кат. церкви і українського народу. Словом: соціялісти і кацапи дістали таку порядну пощочину, що ледви чи коли відважать ся ще показати поса до Юнгставну.

Такого „посрамленія" не сподівав ся старий грішник о. Ардан. Сим разом він вже не міг витримати і накинув ся на нашого пароха, о. В. Зацерковного, з фірманською лайкою, називаючи його „темним", „невіжею", „з заплісенілим мозком", „в стані безнадійнім" і т. д. (Гляди „Народна Воля" ч. 6), буцімто за се, що о. В. Зацерковний публично в „Америці" знехтував „Народну Волю" і назвав її кацапською.

Ми не потребуємо о. В. Зацерковного боронити, бо за о. В. Зацерковним промовляють його діла, котрі вічно будуть сьвідчити про його енергію і невсипущу працю для добра українського робучого народу.

Ми лише цікаві знати, чи о. Ардан висилав свою шмату до всіх сьвященників, чи лише до о. В. Зацерковного...

Знайте, панове від Арданівської так званої „Народної Волі", що весь здоровомислячий український нарід мусить уважати вашу газету за звичайну кацапську шмату, а то по тій простій причині, що ви нікого з такою заїлостию не поборюєте, як самих-же найліпших синів України, найсьвідомійших Українців, і то без розумної причини, і без розбору. Жадна кацапська часопись не шкодить стілько українській справі як саме знана Арданівська шмата. Отець Ардан своїми скаженими нападами на нелюбих собі Українців розбиває і нищить все, хоч би воно було як красне і величне та пожиточне для українського народу. Він своєю заїлостию перевисшив навіть кацапських редакторів. В „Народній Воли" не лишило ся вже нічого українського, хиба лише мова. Ми знаємо, що кацапська газета не мусить бути писана кацапським жаргоном; вона може бути і в українськім язиці, як на се вже маємо докази.

Скажемо коротко: Відколи о. Ардан став редактором т. з. „Народної Волі", від того часу настало чисте пекло на американській Україні. Отець Ардан своїми безглуздними виступами і своєю киринею наробив тут стілько плюгавства і ганьби, що всі його опустили — навіть свої, а весь сьвідомійший загал український був змушений заснувати собі „Українську Раду".

Що Федерація Українців упала, то винен тому о. Ардан, бо він хотів зробити собі з неї свій приватний бізнес — своє досмертне корито.

Коли М. Січинський і другі „товариші" стратили на повазі, то винен тому лише о. Ардан, бо він їх зробив своїм сліпим орудем.

Отець Ардан не рахував ся і не рахуєть ся з голосом українського народу, а став собі поступати по московськи, з нагайкою.

Отець Ардан хотів весь український нарід втягнути в багно міжнародного соціялізму, але дуже завів ся, бо побожний український нарід його покинув, а при нім остала ся лише мала горстка голодних недовірків і неробів.

Отець Ардан завів новомодне кацапство, але український нарід ще завчасу пізнав ся на фарбованих лисах.

Та о. Ардан є на стілько безличний, що з своїм кацапським крамом напихаєть ся нам.

Ми, українські робітники, відпекуємо ся від вашої кацапської газети і не хочемо, щоби ви нам її більше присилали — хоч би за дармо. В вашій газеті нема нічо такого, що могло би нас збудувати, що могло би принести користь українському робітникови — лише фірманська лайка, партійні спори і особисті напади на наших духовних і сьвітських провідників. Нам вже обридла ваша чорносотенна шмата, котра служить лише горстці морально упавших одиниць, але не українському загалови. Ми хочемо, щоби „Народна Воля" за наші гроші нас просьвічала, а не затемнювала. Ми хочемо сьвітла, ми хочемо правди, а у вас того нема, того у вас не знайдеш, бо ви чорний зрадник, ворог церкви і українського народу. Ви не є жаден патріот український, але звичайний собі киринник, котрий всі добрі наміри Українців нищить, а сам нічого доброго не робить. Ви не наш!

Проч з Арданом! Проч з його компанією! Проч з його кацапською шматою!

Бувші передплатники так званої „Народної Волі": **Онуфер Савочка, Максим Савочка, Ілько Шкапяк, Данько Пётрик, Іван Грицко, Грицько Терлецький, Ілько Сенчишан, Іван Стець.**

З MILWAUKEE, WIS.

Народне віче.

Дня 1. лютого б. р. відбуло ся у нас друге з ряду українське віче, скликане Товариством ім. Івана Франка, від. 103 У. Н. Союза.

Віче отворив предсідатель п. П. Мадяровський, а секретарював, п. І. Березовський. Першим бесідником був організатор Товариства п. Ілія Шкварок, котрий в одногодинній промові схарактеризував цїли У. Н. Союза, висказав, які користи можемо отримати, належачи до У. Н. Союза. Приміром сказав, що У. Н. Союз немов та милостива матїр тулить свої дїти і вразї нещастя обтирає слези. Коли би не У. Н. Союз, много наших українських дїтий пішли би до чужих рук, але У. Н. Союз ними опікуєть ся. На закінчене п. І. Шкварок завізвав присутних, яких було 160, аби кождий вступив до У. Н. Союза.

Другим бесідником був др. В. Сіменович з Шікаго, Ілл. Він виголосив гарний реферат щодо нашого відділу і користий нашого народу. „Братя Українцї! — відізвав ся др. Сіменович — пригостив я до вас з добрим серцем і надією, що ваш відділ, який повстав завдяки одного чоловіка, котрий і мене запросив на се віче, побільшить ся, і маю надію, що від нинї за рік буде вас велика громада людий". Більшу часть свого реферату посьвятив Першому Українському Соймови, котрий відбув ся 30. жовтня 1915 р. в Ню Йорку. Вкінци взивав, аби кождий Українець і Українка вступили в члени Товариства ім. Івана Франка, від. У. Н. Союза в Мілвокі, Віс., за що вічевики нагородили його оплесками.

При кінци забрав голос наш організатор п. О. Кузьма, дякуючи всім вічевикам за ласкаву участь, і також д-рови В. Сіменовичови за його прибуте до нас. Взивав також, щоби кождий Українець приступив до стола і вписав ся до У. Н. Союза. По вписї кількох членів, присутні розійшли ся.

До вас кілька слів, дорогі Братя члени Тов. ім. Івана Франка, від. У. Н. Союза в Мілвокі. Тішить мене, що моя 6-місячна праця не пійшла надармо, бо видала овоч працї. **34 члени, вступили до нашого Товариства і до У. Н. Союза.** Хоч як було тяжко менї завязати се Товариство, одначеж правда побідила. Тепер прошу Вас, Братя, коли маємо так гарне Товариство, то працюймо аж доки нам сил стане. Поступаймо після статутів У. Н. Союза, а коли буде згода і любов межи нами, то буде і побіда.

Я від себе можу сказати, що ми дуже красно поставили ся. Від себе, яко Українець і організатор вашого відділу ім. І. Франка, складаю сердечну подяку всім тим, котрі помогли менї в тім ділї. А заразом д-рови В. Сіменовичови і О. Кузьмови і всім урядникам та членам складаю сердечну подяку. Кінчу з кличем:

Най жиє Український Народний Союз!

Най жиє Тов. ім. Івана Франка, в Мілвокі, Віс.

Ваш організатор, І. Шк.

З CLEVELAND, О.

Від довшого часу не було жадної чутки про клівлендських Українців. Виглядалоб, що тут нема жадного народного житя, ніякого руху. Тому з конечности чую ся зобовязаним, шановним читачам донести, що й ми тут якось жиємо і працюємо на народній ниві.

День 21-го січня б. р. остане нам на все в памяти, бо того дня Співацьке Товариство „Боян", в котрім гуртують ся майже самі члени Тов. „Сокіл" і українських „Сокілок", виставило історичну драму „Невольник".

Той день стане для клівлендських Українців історичним, незабутим, бо кождий мав нагоду побачити і давних запорожців і яничарів і давну татарську неволю, куди немало попало наших молодих братів і там поснули.

Я позволю собі на отсім місци висказати всім аматорам признане за їх спосібність і любов до сцени. Подяка належить ся також режісерови, котрий не пожалував працї і труду коло штуки, котра випала знаменито як в мові так і в співі, полученім з оркестрою п. Яблоського.

Публики находило ся близько тисячки. Кождий нетерпиливо жде початку, і як раз о годинї 8-мій підносить ся куртина, а на сценї сидять два старі козарлюги — Коваль, старий запорожець, і Недобитий з бандурою. Нараз загриміла пісня „Ой під лісом тай під Лебедином" так грімко, що аж кождому слухачеви серце здрігнуло ся, а не одному й слези покотили ся з очий.

Недобитого, бандуриста, відограв п. А. Стангретчук. Сей молодець вивязав ся зі своєї ролї, як справдішний актор. Коваля, старого запорожця, відограв сам режісер, п. Михайло Бабій. За нього не потребую богато розписувати ся, бо його імя є добре знане між американськими Українцями. Хиба се не завадить згадати, що його тип, цїлком натуральний, представив нам справдішного старого козарлюгу, поважного чоловіка.

Ярину, дочку Коваля, відограла п-на Розалія Боднар. Вона вивязала ся зі своєї ролї дуже добре, мимо того, що вона перший раз була на сценї. Одначеж таку трудну ролю віддала з чутєм серця і повагою. Степана відограв п. П. Заремба.

Добре вивязали ся зі своїх роль п. Іван Ліоцішевський, котрий відограв Неплюя, і п. О. Варшавський, котрий відограв Опару. Своїми бурлацькими дотепами не мало забавив публику. А вже найбільше з нього публика мала потіхи, коли він представив підхмеленого і, незважаючи, що татари наступають, здорово собі захропів.

Про других запорожцїв годї описувати з окрема. Згадати хиба се, що на сценї поводили ся як пристало. Представлене випало надзвичайно добре.

Костюми добре знаної в Америцї панї Емілії Угорчакової з Джерзи Сіти, Н. Дж., і характеризація п. П. Івана Петріяського та Володимира Тротяка були чудові.

В тім належить заслуга і признане режісерови і управителеви хору п. Михайлови Бабійови, що за так короткий час свого побуту в нашій парохії зєднав до себе молодіж та щиро працює з нею. П. Михайло Бабій у нас несповна півтора року. З його приходом віджив наш хор, котрий був занедбалий його попередниками. Вкінци і тобі, молодіже, не меньша пошана і подяка, що не жалуєш свого часу і труду, а віддаєш ся науці. Я думаю, що клівлендська громада дуже і то щиро повитала би Вас, колиб ви ще раз повторили „Невольника". Не звертайте уваги на писанину, котру якась несьвідома людина подала до „Народної Волї" (ч. 14). Автор писанини не подав свого чесного імени, а се сьвідчить про його честь.

Василь Волянський.

З EAST HAMMOND, IND.

Вражіня з представленя „Наталка Полтавка".

Ще ніколи гамондські Українцї не празнували такого сьвята, як недїля 11. лютого б. р. Тодї відгравало ся представлене „Наталка Полтавка". Вже о годинї 7. вечером галя була по береги наповнена гостями. О годинї 7.30 піднесла ся куртина, а з хатини вийшла Наталка з коновкою в руках, співаючи пісню: „Віють вітри". Ся пісня зарила ся глибоко в серцях слухачів. Наталку відограла п. Юлія Шустакевичівна, акторка Українського Театру у Львові під зарядом п. Й. Стадника. Присутні винагородили її гучними оплесками. Представлене випало дуже чудово. Доси ще ніколи не було у нас ні віча ні представленя.

Я маю надію, що гамондська Україна пробудить ся вже раз з того твердого сну.

Дякуємо членам аматорського кружка „Воля", що не щадили своїх трудів та свого здоровля і дали нам в житю зазнати один радісний день на чужинї. На закінчене аматори відсьпівали „Ще не вмерла Україна" і всї вдоволено розійшли ся домів.

Гамондський Українець.

З PITTSBURGH, PA.

Справоздане Комітету Фонду Будови Українського Народного Дому.

Дохід:

За фани на вічу (15. мая)	5.55
Збірка на крестинах	4.50
П. Д. Сірий, дар	1.00
З розгравки Українського герба, (дар панї Малїєвич)	68.95
З прогульки 20. липня 1916	248.30
З балю 4. вересня 1916	272.86
З балю 30. жовтня 1916	220.71
З балю 18. падолиста 1916	134.10
З представленя 30. падолиста 1916	103.35
З коляди	164.20
З балю 20. січня 1917	190.25
разом:	$1.413.77

Розхід:

Прогулька	160.38
Баль 4. вересня	158.99
Баль 30. жовтня	139.08
Баль 18. падолиста	80.80
Представлене 30 падолиста	75.60
Баль 20. січня	143.13
Дрібні видатки	6.80
разом	$764.78.

Дохід	1.413.77
Розхід	764.78
Чистий дохід до 1. лютого 1917 р.	**$649.03**

Комітет Будови У. Н. Дому:

Н. Шпікула, предс.; Т. Котур, заст. предс.; М. Усик, секр.; Гр. Шабатура, заст. секр.; Ф. Волчко, кас.; П. Дашинич, заст. кас.; А. Бучак, В. Онишків, А. Ілїшевич, контрольори: В. Спожарський, І. Слободзян, П. Слободзян, М. Німець, І. Врвняк, Гр. Димида, Д. Іванців, Н. Урбан, І. Мартинко, П. Описьків, Т. Ятцишин, І. Ганяк, радні.

Надіючись, що пітсбурські Українці, будуть і дальше попирати нашу, так велику справу, і що вкоротці будемо могли взяти ся до будови Українського Народного Дому в Пітсбургу.

остаємо з поважанєм:

П. Шпікула, предс.; **Ф. К. Волчко**, кас.; **М. Усик**, секр.

В „ШВАЙЦАРСЬКІЙ" КАНЦЕЛЯРІЇ.

Ґріґорій з Охрани (після глубокої задуми): Ох! Ті ковбаси, ті ковбаси! Боже, що за чудесні ковбаси! Моя радість, моє щасте, моє жите! Ох! Ковбаси, ковбаси!

„Швайцарський" делегат: То раз скатіна! Най го „швайцарський" грім трісне! Думає і маячить про ті ковбаси, відколи тут прийшов. Мені вже самому хочеть ся тих ковбас. То мусять бути раз ковбаси! (По хвилі задуми). Але от падлец готов полетіти за ковбасами, готов за ковбаси розкрити всі наші пляни. Тоді буде свинство.